MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA
HISTORIA
Nowa matura

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań w teście można uzyskać maksymalnie 50 punktów,
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych),
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w modelu) przedstawił zdający,
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadcząc zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Zadanie		**Model odpowiedzi**	**Schemat punktowania:**	
numer zadania	**części zadania**		**punkty za poszczególne części zadania**	**punkty za całe zadanie**
1.		196, 200	1 punkt za dwa elementy	**1 punkt**
2.		Ateny: Źródło 1. – dominowały w handlu śródziemnomorskim – [statki z Aten docierały do największej liczby portów] – [w Atenach skupiały się szlaki handlowe] Źródło 2. – były głównym odbiorcą towarów – kontrolowały handel śródziemnomorski Źródło 3. – oferowały atrakcyjny towar – posiadały powszechnie wymienną walutę, – [Ateny posiadały bezpieczny i wygodny port]	2 punkty za odwołanie się do każdego źródła 1 punkt za odwołanie się dwóch źródeł	**2 punkty**

3.		Zdający powinien dostrzec, że Egipt był głównym dostawcą zboża do Rzymu. Panowanie nad Egiptem lub drogami prowadzącymi do niego mogło zagrozić dostawom zboża do Rzymu, a tym samym zagrozić stabilności i bezpieczeństwu państwa. Przykładowa odpowiedź: - Zdobycie władzy nad Egiptem, głównym dostarczycielem zboża oznaczało możliwość kontrolowania nastrojów w Rzymie.	1 punkt za wyjaśnienie	**1 punkt**
4.		1. Otto I Wielki 2. Otton III 3. Henryk II 4. Henryk V	2 punkty za wszystkie elementy 1 punkt za dwa elementy	**2 punkty**
5.		Zdający powinien dostrzec, że ślepota Mieszka dla Wincentego Kadłubka: - jest metaforą pogaństwa [grzech], w którym żył Mieszko przed przyjęciem chrześcijaństwa - służy do podkreślenia znaczenia chrztu dla Polski	1 punkt za poprawne wyjaśnienie	**2 punkty**
6.		Zasięg oddziaływania kultury gotyku na został zahamowany: - na półwyspie Iberyjskim przez obecność Arabów i oddziaływanie kultury arabskiej - na wschodzie i południowym wschodzie z braku postępów chrystianizacji - wpływu kultury i kościoła biznatyńskiego.	2 punkty za wskazanie dwóch przyczyn 1 punkt za wskazanie jednej przyczyny	**2 punkty**
7.		Bonifacy VIII odniósł się do: - schizmy wschodniej [podziału chrześcijaństwa na wschodnie i zachodnie] - „sporu o inwestyturę” [sporu o hegemonię w świecie chrześcijańskim między papiestwem a władzą świecką]	2 punkty 1 punkt za wskazanie jednego problemu	**2 punkty**
8.	**8.1.**	- ruch egzekucyjny (ew. ruch egzekucji dóbr)	1 punkt	**2 punkty**
	8.2	- bogata szlachta	1 punkt	
9.	**9.1.**	- bogactwo Hiszpanii pochodziło z eksplantacji kolonii zamorskich.	1 punkt	**2 punkty**
	9.2.	- autor tekstu uważa, że bogactwo narodów pochodzi z pracy i przedsiębiorczości społeczeństwa, a łatwo zdobyte bogactwo rozleniwia i powoduje gnuśnienie społeczeństwa.	1 punkt za wyjaśnienie	
10.	**10.1.**	- herb był wyznacznikiem szlachectwa, a im starsze pochodzenie rodu i liczniejsi i zasłużeni przodkowie tym większe znaczenie obecnego posiadacza herbu. - herb do dowodem szlachectwa rodu [wielkości rodu]	1 punkt za wyjaśnienie	**2 punkty**

	10.2.	- autor chciał wykpić dość częste przypadki umieszczania wśród przodków rodu fałszywych przedstawicieli pochodzących ze starożytności.	1 punkt za wyjaśnienie	
11.	**11.1.**	- barok - charakterystyczne cechy: - bogate w zdobnictwo [wiele elementów kompozycji] - obraz pełen przepychu - poczucie ruchu w obrazie - głębia przestrzeni	1 punkt za podanie nazwy stylu w sztuce i dwóch jego cech widocznych na obrazie	**2 punkty**
	11.2.	Obraz ukazuje Sobieskiego, [upozowanego na rzymskiego imperatora] jako zwycięzcę bitwy pod Wiedniem, - nad królem unosi się anioł z fanfarą ogłaszający zwycięstwo. - Sobieski ubrany jest w zbroję, jego koń kopytami tratuje symbole [elementy uzbrojenia] wojsk tureckich. - w dali widać sylwetki wojsk.	1 punkt za wyjaśnienie-ukazanie króla jako zwycięzcy	
12.	**12.1.**	Np. - źródłem anarchii w Polsce jest fakt posiadania tylko przez szlachtę wolność politycznej i niezależność ekonomicznej.	1 punkt	**2 punkty**
	12.2.	Talleyrand pozostawia ziemie polskie w rękach zaborców ponieważ: - Polskę uważa za kraj niedojrzały, niezdolny do samodzielnego bytu, więc - pod rządami zaborców Polacy dojrzeją do samodzielnego bytu [zaborcy doprowadzą do unowocześnienia społeczeństwa polskiego]	1 punkt za wskazanie obu argumentów	
13.		Ocena - rolnictwo i wieś tkwi na poziomie tradycyjnych, przestarzałych [średniowiecznych rozwiązań], a produkcja jest przeznaczona na własną konsumpcję Uzasadnienie: - [źródło 1] nadal dominuje trójpolówka, - [źródło 2] przestarzały rodzaj narzędzi, - [źródło 3] produkcja przeznaczona gównie na własne potrzeby; - słabe powiązanie z gospodarka rynkową - tradycyjne metody uprawy - niewielka wydajność	2 punkty 1 punkt za ocenę 1 punkt wskazanie jednego problemu	**2 punkty**
14.	**14.1.**	A. Aleksandra I	1 punkt	**2 punkty**
	14.2.	B. Utworzenie Królestwa Polskiego	1 punkt	

15.		Np. - dotychczasowa hierarchia oparta na podziale stanowym zostaje zastąpiona nową hierarchią opartą na majątku [pieniądzu] Np. - rewolucja przemysłowa i urbanizacja - przemiany cywilizacyjne i prawne - wiek XIX był wiekiem zwycięstwa burżuazji	1 punkt za podanie wniosku i 1 punkt za wskazanie dwu przyczyn	**2 punkty**
16.	**16.1.**	C	1 punkt	**3 punkty**
	16.2.	Np. Podkreślali swoją determinację powołując się na: - zagrożenie zewnętrzne (plakat) - rabację galicyjską - w pieśni są odwołania do okresu powstania listopadowego	1 punkt za wskazanie obydwu elementów	
	16.3.	- wskutek zagrożenia atakiem bolszewików, konflikt został zawieszony, powstał Rząd Obrony Narodowej z Witosem	1 punkt	
17.		Zdający powinien dostrzec, że autor rysunku porównuje atak Niemiec i ZSRR na Polskę 17 września 1939 roku do ukrzyżowania na krzyżu [tutaj swastyce] oraz zidentyfikować Adolfa Hitlera, który przybija postać, symbolizującą Polskę do krzyża [swastyki], Józef Stalin jest przedstawiony, jako osoba pomagająca w ukrzyżowaniu Polski [trzyma sierp i młot].	1 punkt za wskazanie na związku wojny w 1939 r. z ukrzyżowaniem Polski oraz za wskazanie postaci Hitlera i Stalina	**1 punkt**
18.	**18.1.**	- Armia Krajowa oskarżana była o bezczynność [„stanie z bronią u nogi”]	1 punkt	**3 punkty**
	18.2.	- Akcja „Burza”	1 punkt	
	18.3.	Np. - wielkie mocarstwa przedkładały potrzebę prowadzenia wojny z Niemcami przez Związek Radziecki nad wszelkie polityczne fakty dokonane i bezprawia dokonywane przez ZSRR na terenach przez Armię Czerwoną zajętych, a także ignorowały protesty i apele Rządu polskiego wobec działalności ZSRR	1 punkt za wskazanie na znacznie sojuszu z ZSRR dla zakończenia wojny	
19.		Zdający powinien zauważyć, że: - w rzeczywistości okupacyjnej powolna i mało wydajna praca na rzecz okupanta niemieckiego była pożądaną i właściwą postawą patriotyczną, ale ta postawa utrwaliła się tak, że po wojnie stała się swoim zaprzeczeniem i zamiast przynosić pozytywne efekty jest ukierunkowana w dostarczanie złych produktów.	1 punkt za dostrzeżenie sprzeczności w podejściu do sensu pracy [za wskazanie odmiennych postaw]	**1 punkt**
20.	**20.1.**	Wprowadzenia stanu wojennego	1 punkt	**2 punkty**

	20.2.	Np. - chodziło o to, aby utrudnić władzom wychwytywanie osób, które przenosiły np. niezależną prasę lub inne publikacje.	1 punkt	

Zadanie 21.

Temat 1.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. scharakteryzował etapy rozwoju demokracji ateńskiej, opisał jej najważniejsze instytucje i sposób funkcjonowania, przedstawił najwybitniejsze osoby i ocenił jej znacznie w świecie helleńskim), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • właściwie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy (np. podał informacje pochodzące ze źródeł), • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i właściwej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. w etapach rozwojowych demokracji, skutkach wywołanych przez wprowadzone zmiany), • przedstaw • w większości wykorzystał materiał źródłowy, podjął próbę formułowania wniosków (np. dotyczących społecznego odbioru stalinizmu jako systemu sprawowania władzy),
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wspomniał o etapach rozwoju demokracji, scharakteryzował główne instytucje, wymienił najważniejsze postacie ówczesnego życia politycznego), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych, • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. etapy rozwoju demokracji), • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni. • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.

0 pkt	Jeśli zdający podał informacje słabo związane lub niezwiązane z tematem oraz jeśli podane informacje lub sposób narracji wskazują, że zdający nie rozumie tematu.

Temat 2.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. międzynarodowy kontekst wydarzeń, różne aspekty unii polsko-litewskich), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • właściwie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy (np. podał informacje pochodzące ze źródeł), • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i właściwej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. związki między rozwojem sytuacji w Polsce i Litwie), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. ukazał nasilanie się tendencji pogłębiających związki między obu państwami), • w większości wykorzystał materiał źródłowy, podjął próbę formułowania wniosków (np. dotyczących skutków związku między państwami), • podjął próbę oceny stalinizmu.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. o różnych etapach we wzajemnym związku dwóch państw), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych, • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. opisał kolejne unie), • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni. • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.
0 pkt	Jeśli zdający podał informacje słabo związane lub niezwiązane z tematem oraz jeśli podane informacje lub sposób narracji wskazują, że zdający nie rozumie tematu.

Temat 3.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. kontekst społeczny wydarzeń w Polsce, różne plany wzmocnienia władzy królewskiej, cechy opozycji antykrólewskiej, dostrzegł aspekty

	międzynarodowe), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i właściwej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. pomysły reformatorskie, kształtowanie się opozycji antykrólewskiej), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. ukazał problemy w kontekście różnych dynastii i władców panujących w Polsce), • podjął próbę oceny postawy władcy i szlachty
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wspomniał o najważniejszych projektach i etapach konfliktu władca-szlachta), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych,
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Jeśli zdający podał informacje słabo związane lub niezwiązane z tematem oraz jeśli podane informacje lub sposób narracji wskazują, że zdający nie rozumie tematu.

Temat 4.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. międzynarodowy kontekst wydarzeń, blokadę kontynentalną, ekspansję modelu prawnego itp.), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i właściwej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. propagowanie osiągnięć rewolucji, wspieranie aspiracji polskich, ekspansji terytorialnej) • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. ukazał poszczególne etapy ekspansji), • podjął próbę oceny realizacji tych programów.
Poziom II	Zdający:

(3–5 pkt)	• przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wspomniał o ekspansji terytorialnej Francji, opisał jej osiągnięcia, wskazał na rolę prawodawstwa) • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych,
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni (Francja w l. 1800 - 1815), • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. opisał poszczególne programy polityczne.).
0 pkt	Jeśli zdający podał informacje słabo związane lub niezwiązane z tematem oraz jeśli podane informacje lub sposób narracji wskazują, że zdający nie rozumie tematu.

Temat 5.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. międzynarodowy kontekst wydarzeń w Europie, różne aspekty konfliktu politycznego i militarnego), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i właściwej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. związki między rozwojem sytuacji międzynarodowej a polityką), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. ukazał etapy w relacjach Niemiec z mocarstwami europejskimi i światowymi), • podjął próbę oceny polityki mocarstw zachodnich.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wspomniał o poszczególnych etapach, scharakteryzował główne wydarzenia, wymienił najważniejsze postacie ówczesnego życia politycznego), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych,
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. opisał najważniejsze wydarzenia), • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Jeśli zdający podał informacje słabo związane lub niezwiązane z tematem oraz jeśli podane informacje lub sposób narracji wskazują, że zdający nie rozumie tematu.

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi, egzaminator będzie uwzględniał również poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.